

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษาของกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนที่จัดสาขา 400 โรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดสาขา จำนวน 400 คน และผู้ดูแลสาขาโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือครูของโรงเรียนที่จัดสาขา 400 โรงเรียน จำนวน 400 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียนที่จัดสาขา 27 โรงเรียน ได้แก่ อาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดสาขา จำนวน 27 คน และผู้ดูแลสาขาโรงเรียน ได้แก่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือครูของโรงเรียนที่จัดสาขา 27 โรงเรียน จำนวน 27 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด จำนวน 54 คน จาก 27 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด ได้แก่

2.1 แบบสำรวจข้อมูล เป็นแบบสำรวจเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของสาขาโรงเรียนและชุมชนที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่

2.2 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง เป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามแบบปลายเปิดมี 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานของสาขาโรงเรียน

มัธยมศึกษา

2.3 แบบวิเคราะห์เอกสาร เพื่อวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับลักษณะปัญหาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหาที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงานของสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งการสำรวจ การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร และมีผู้ช่วยวิจัยช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยส่วนหนึ่ง

4. การวิเคราะห์เอกสาร

ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจและสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสารใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าความถี่

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสำรวจสภาพทั่วไปของสาขาโรงเรียนและชุมชนที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่

จากการสำรวจพบว่า สาขาโรงเรียนจำนวน 27 สาขา มีการจัดตั้งในปีการศึกษา 2534 มากที่สุด สถานที่เรียนส่วนใหญ่จะใช้อาคารเรียนของโรงเรียนประถมศึกษาและตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล โดยมีระยะห่างจากโรงเรียนที่จัดสาขาระหว่าง 15-19 กิโลเมตรมากที่สุด และจำนวนนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 20-50 คน

การให้ความช่วยเหลือสาขาโรงเรียน พบว่าส่วนใหญ่โรงเรียนที่จัดสาขาจะช่วยเหลือด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน และส่งครูไปช่วยสอน โรงเรียนประถมศึกษาให้ใช้อาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์ วัสดุให้ใช้สถานที่ ไฟฟ้า วัสดุอุปกรณ์ น้ำดื่ม-น้ำใช้และให้พระไปช่วยสอน ส่วนชุมชนจะเป็นวิทยากรท้องถิ่นมากที่สุด

สำหรับสภาพของชุมชนที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่ ภูมิประเทศส่วนใหญ่จะเป็นที่ราบ ประชาชนเป็นชนเชื้อชาติไทย และอาชีพของประชาชนทั่วไปและผู้ปกครองนักเรียนทำนาทำไร่มากที่สุด

ตอนที่ 2 สถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

2.1 ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประกอบด้วย อาจารย์ใหญ่และผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 45-54 ปี อายุราชการตั้งแต่ 25 ปีขึ้นไป ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ผู้บริหารสาขาโรงเรียน 1-2 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อาศัยอยู่บ้านพักครูซึ่งอยู่ห่างจากสาขาโรงเรียนตั้งแต่ 20 กิโลเมตรขึ้นไป และมีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่ ส่วนหน้าที่อื่น ๆ ส่วนใหญ่เป็นคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน

2.2 ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นผู้ดูแลสาขาโรงเรียนประกอบด้วย ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และครูปฏิบัติการสอน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 35-44 ปี อายุราชการ 15-19 ปี ระยะเวลาที่ทำหน้าที่ดูแลสาขาโรงเรียน 1-2 ปี ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี อาศัยอยู่บ้านพักตนเองซึ่งอยู่ห่างจากสาขาโรงเรียนตั้งแต่ 15 กิโลเมตรขึ้นไป และมีภูมิลำเนาเดิมในจังหวัดที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่ ส่วนหน้าที่อื่น ๆ เป็นเลขานุการกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาเพียงคนเดียว

ตอนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปสรุปได้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป พบสภาพดังนี้

การจัดทำแผนของโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่ามีการจัดทำแผนงานและโครงการของสาขาโรงเรียนไว้บนแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โดยหมวดวิชา/ฝ่าย/งานประชุม เขียนแผนงานและโครงการร่วมกันแล้วนำเสนอผู้รับผิดชอบด้านแผนงาน ในการเขียนแผนงานและโครงการมีการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็นก่อน ด้วยการวิเคราะห์จากนโยบายหรือจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา

สำหรับโครงสร้างการบริหารงาน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า มีแผนภูมิแสดงโครงสร้างการบริหารไว้โดยเฉพาะ และมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ด้วย มีการจัดทำสารสนเทศขึ้นเป็นเอกสารรายงาน

ด้านนโยบายและเป้าหมาย ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่ามีการกำหนดนโยบายและเป้าหมายให้สอดคล้องกับกรมสามัญศึกษา และสภาพความต้องการจำเป็นของโรงเรียนและท้องถิ่น ส่วนการวางแผนความต้องการกำลังคนมีการระบุความต้องการไว้บน

โรงเรียนและท้องถิ่น ส่วนการวางแผนความต้องการกำลังคนมีการระบุความต้องการไว้ในแบบสำรวจความต้องการครูของกรมสามัญศึกษา

ด้านการจัดบุคลากรรับผิดชอบงาน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า จัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบโดยกลุ่มผู้บริหารระบุว่า งานที่มีบุคลากรรับผิดชอบ ได้แก่ งานวิชาการ และงานปกครองนักเรียน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มขึ้นอีก 3 งานคือ งานธุรการ งานบริการ และงานบริหารทั่วไป และยังมีการพัฒนาบุคลากรดังกล่าว โดยกลุ่มผู้บริหารระบุว่า ส่งไปอบรมประชุมสัมมนา มีการนิเทศงานและ จัดประชุมภายในโรงเรียน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า ส่งไปอบรมประชุมสัมมนาและมีการนิเทศงาน นอกจากนี้ยังพบว่ามีการบำรุงขวัญและให้กำลังใจบุคลากร โดยกลุ่มผู้บริหารระบุว่าด้วยการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และการจัดสังสรรค์ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่ามีการแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และจัดสังสรรค์

ด้านการควบคุมและตรวจสอบการรับ-จ่ายเงินงบประมาณ ในภาพรวมระบุว่า มีการตรวจบัญชีเงินสดและเอกสารแทนตัวเงิน ตรวจสอบความถูกต้องของเงินคงเหลือทุกสิ้นเดือน เมื่อจําแนกรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารระบุว่ามีการตรวจบัญชีเงินสดและเอกสารแทนตัวเงิน ตรวจสอบความถูกต้องของเงินคงเหลือประจำวันและทุกสิ้นเดือน และมีการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่ามีการตรวจบัญชีเงินสดและเอกสารแทนตัวเงินให้ถูกต้องตามที่ได้รับจัดสรร

สำหรับการจัดเตรียมสถานที่เพื่อใช้เรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่า สูงสุด ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) และมีการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนที่ จัดสาขาด้วยวิทยุคมนาคมชนิดมือถือ

การรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ในภาพรวมระบุมีการรายงานไปยังโรงเรียนที่จัดสาขาและสามัญศึกษาจังหวัด เมื่อจําแนกรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารมีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเฉพาะการรายงานไปยังโรงเรียนที่จัดสาขา

2. ด้านการบริหารงานธุรการ พบสภาพดังนี้

การจัดทำทะเบียนรับ-ส่งเอกสารและหนังสือราชการ ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่ามีการจัดทำแยกไว้เฉพาะของสาขาโรงเรียน โดยในกลุ่มผู้บริหารระบุว่ามีการลงทะเบียนรับ-ส่งถูกต้องและเป็นปัจจุบัน และได้ตอบถูกต้องและรวดเร็วทันเวลาส่วนกลุ่มผู้ดูแล

แลสาขาขารระบุเฉพาะลงทละเป็ยนรับ-ส่งถูกต้องและเป็นัจจุบัน

สำหรับงบประมาณค่าใช้จ่ายที่ได้รับจัดสรร ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่ไม่เพียงพอโดยกลุ่มผู้บริหารระบุว่ ได้แก งบประมาณค่าวัสดุ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาขารระบุว่ ได้แก งบประมาณค่าตอบแทนและค่าใช้สอย และค่าวัสดุ

ด้านการบริหารงานการเงินและบัญชี ในภาพรวมระบุว่โรงเรียนที่จัดสาขา จัดทาหลักฐานการเงินถูกต้องและเป็นัจจุบัน การรใช้จ่ายเงินปฏิบัติตามระเบียบครบทุกชั้นตอน และมีการจัดเก็บเงินไว้ถูกต้องตามระเบียบและปลอดภัย กลุ่มผู้บริหารระบุเพิ่มเติมจากภาพรวมว่โรงเรียนที่จัดสาขาจัดเก็บเอกสารการเงินไว้อย่างเป็นระเบียบและปลอดภัย ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาขารระบุเฉพาะเรื่องสภาพการจัดทาหลักฐานการเงินถูกต้องและเป็นัจจุบัน

ด้านการบริหารงานพัสดุ ในภาพรวม ระบุว่โรงเรียนที่จัดสาขา จัดซื้อ จัดจ้าง เป็นไปตมระเบียบถูกต้องทุกชั้นตอน และรวดเร็วทันเวลา และจัดทำบัญชีวัสดุ และทะเบียนครุภัณฑ์ถูกต้องครบถ้วนและเป็นัจจุบัน กลุ่มผู้บริหารระบุเพิ่มเติมจากภาพรวมว่มีการปรับซ่อม และบำรุงรักษาพัสดุเป็นประจำ และมีการตรวจสอบพัสดุประจำปีและเจ้าหน้าที่ตามระเบียบ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาขารระบุเฉพาะเรื่องสภาพการจัดซื้อ จัดจ้างเป็นไปตมระเบียบ ถูกต้องทุกชั้นตอนและรวดเร็วทันเวลา

ส่วนด้านการจัดทาหลักฐานการปฏิบัติงานของบุคลากร ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่ จัดทาหลักฐานการปฏิบัติงานที่สาขาโรงเรียน ดำเนินการโดยให้บุคลากรบันทึกหลักฐานเป็นัจจุบัน และมีผู้ตรวจสอบหลักฐานเป็นประจำ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาขารระบุเฉพาะให้บุคลากรบันทึกหลักฐานเป็นัจจุบัน

3. ด้านการบริหารงานวิชาการ พบสภาพดังนี้

การจัดทาระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ ในภาพรวมระบุว่มีการจัดทาด้วยวิธีการที่ระบุสูงสุดคือ มอบหมายให้ผู้ดูแลสาขาจัดทาเอง เมื่อจําแนกรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารระบุวิธีการจัดทาสูงสุดคือ มอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทา ส่วนผู้ดูแลสาขามีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม

สำหรับการจัดครูไปสอน ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาขารระบุว่ ใช้วิธีการสอบถามความสมัครใจของครู ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่สอบถามความสมัครใจและประชุมครูในโรงเรียนเพื่อพิจารณาคัดเลือก โดยครูที่ไปสอนส่วนใหญ่ความรู้ความสามารถจะไน้ตรงกับ

รายวิชาที่เปิดสอน

ด้านหลักสูตรที่ใช้ในการเรียนการสอน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ส่วนการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ในสาขาโรงเรียน ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาที่ระบุสูงสุดคือ มีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน นอกจากนี้การจัดกลุ่มวิชาเรียนในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าจัดตามโครงสร้างของหลักสูตร ส่วนการให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า ไม่จัดให้นักเรียนเลือกเรียน แต่ในกลุ่มผู้บริหารระบุว่าจัดให้เลือกเรียนโดยการประชุมชี้แจงรายละเอียดให้นักเรียนทราบ

ด้านการจัดตารางสอน ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่าใช้วิธีการให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการของโรงเรียนที่จัดสาขาเป็นผู้จัด ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่าให้ผู้ดูแลและผู้ช่วยฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัด ซึ่งในการจัดตารางสอนในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่ามีปัญหา ซึ่งในภาพรวมระบุปัญหาที่พบได้แก่ครูที่ไปสอนไม่ตรงกับวิชาที่ถนัด และครูไม่เพียงพอ กลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมว่าคาบสอนไม่ลงตัว ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่าไม่มีปัญหา

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ในภาพรวมระบุว่ามีการจัดและกิจกรรมที่จัดได้แก่ การเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ กับการประกวดแข่งขัน เมื่อจำแนกรายกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะกิจกรรมเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุกิจกรรมที่จัดเพิ่มเติมจากภาพรวม ได้แก่ การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม การให้นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการให้นักเรียนผลิตผลงาน

ด้านการสอนซ่อมเสริม ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่าไม่มีการจัดสอนซ่อมเสริม ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่ามีการจัดสอนโดยระบุวิธีการจัดที่มีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ จัดตารางสอนซ่อมเสริมและกำหนดให้ครูสอนตามตารางนั้น

สำหรับการจัดทำแผนการสอนและบันทึกการสอน ในภาพรวมมีผู้ระบุสูงสุดไว้ว่า จัดทำเฉพาะแผนการสอน โดยนำไปใช้ประกอบการสอนอย่างสม่ำเสมอ และใช้เป็นเอกสารประกอบการปรับปรุงการเรียนการสอน เมื่อจำแนกรายกลุ่มในกลุ่มผู้บริหารระบุว่าใช้เป็นเอกสารประกอบการนิเทศการสอน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่าจัดทำเฉพาะแผนการสอนสำหรับวิธีการนำแผนการสอนไปใช้มีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม

ส่วนการพัฒนาหรือจัดทำสื่อการสอน ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่าจัดทำสื่อประเภทเอกสารประกอบการสอนและรูปภาพ สำหรับกลุ่มผู้บริหารระบุว่าจัดทำสื่อ

เฉพาะประเภทเอกสารประกอบการสอน

ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า ทำได้อย่างถูกต้องครบถ้วนทุกขั้นตอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้วยการกำหนดแนวปฏิบัติการทำงาน จัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน สร้างเครื่องมือวัดผลเป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้ มีเอกสารแบบฟอร์มและหลักฐานการวัดผลประเมินผลการเรียนครบถ้วนถูกต้อง ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะมีหลักฐานการวัดผลประเมินผลการเรียนครบถ้วนถูกต้องเป็นปัจจุบันและเก็บรักษาไว้อย่างเรียบร้อย

4. ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน พบสภาพดังนี้

การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤตินักเรียน ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่ามีการจัดกิจกรรมเรื่อง การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ การแสดงกิริยามารยาท ความสะอาด การแต่งกาย ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะกิจกรรมเรื่องการตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ ความสะอาด และการแสดงกิริยามารยาท สำหรับวิธีการจัดในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าดำเนินการโดยบูรณาการในการเรียนการสอนทุกรายวิชา และอบรมในช่วงเวลาพบครูที่ปรึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ในภาพรวมระบุมีการจัดกิจกรรม ความขยันหมั่นเพียร การเสียสละ ความสามัคคี ความรับผิดชอบ และการประหยัดและออม สำหรับกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะเรื่องความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบและความสามัคคี ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมจากภาพรวมว่าจัดกิจกรรม ความอดทนอดกลั้น ความเมตตากรุณา และมีวิธีดำเนินการโดยบูรณาการในการเรียนการสอนทุกรายวิชา และอบรมในช่วงเวลาพบครูที่ปรึกษา

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุมีการจัดกิจกรรมเรื่อง การบำเพ็ญประโยชน์การพัฒนาสาธารณสถาน สำหรับกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะกิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมจากภาพรวมว่ากิจกรรมที่จัดได้แก่ การปฏิบัติตามกฎหมาย และการปฏิบัติตามกฎจราจร

ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในภาพรวมระบุมีการจัดกิจกรรมเรื่อง การศึกษาหาความรู้ และกีฬา เมื่อจำแนกรายกลุ่มในกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะเรื่องการศึกษาหาความรู้ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมจากภาพรวม

ว่ามีการจัดกิจกรรมนันทนาการและศาสนา

ด้านการยกย่องให้กำลังใจแก่นักเรียนผู้ประพฤติดี ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่า มีการยกย่องด้วยการเผยแพร่เกียรติประวัตินักเรียนให้เป็นที่ยกย่อง ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมว่ามีการบันทึกลงในสมุดรายงานผลการเรียน

สำหรับปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ในภาพรวมระบุปัญหาที่พบได้แก่ การแต่งกายผิดระเบียบ การไม่ตรงต่อเวลา การมีกิริยามารยาทที่ไม่เรียบร้อย เมื่อจําแนกรายกลุ่มในกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะปัญหาการแต่งกายผิดระเบียบ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุปัญหาเพิ่มเติมจากภาพรวมว่า ความเกียจคร้าน สำหรับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยการขอความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และติดตามแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ส่วนการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ในภาพรวมกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า มีการส่งเสริมประชาธิปไตย ด้วยการปฏิบัติตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย และมีการเผยแพร่หลักการของประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะการปฏิบัติตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา และจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

5. ด้านการบริหารงานบริการ พบสภาพดังนี้

การจัดบริการน้ำดื่ม-น้ำใช้ในภาพรวมและกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า ไม่เพียงพอ ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่าเพียงพอ โดยจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้แยกจากกัน มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะ และมีอุปกรณ์และสถานที่อำนวยความสะดวกให้แก่ สำหรับการจัดบริการห้องน้ำห้องส้วม ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุจัดให้เพียงพอ โดยจัดอย่างสะอาดและถูกสุขลักษณะ ส่วนด้านการบริการโภชนาการ ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าจัดให้ไม่เพียงพอ

ด้านการบริการสุขภาพอนามัย ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าจัดให้มีอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ใช้ในสาขาโรงเรียน สำหรับการจัดบริการห้องสมุด ในภาพรวมที่มีผู้ระบุสูงสุดคือจัดในห้องพักครู สำหรับกลุ่มผู้บริหารที่มีผู้ระบุสูงสุดคือ มีสถานที่บริการเป็นสัดส่วนเฉพาะ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า จัดบริการในห้องพักครูและมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ส่วนการจัดบริการโสตทัศนอุปกรณ์ ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่ามีอุปกรณ์ที่จำเป็นให้บริการโดยนำมาจากโรงเรียนที่จัดสาขา สำหรับการจัดบริการแนะแนว ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารมีผู้ระบุสูงสุดได้แก่ จัดบอร์ดแนะแนวและมีครูอาจารย์ให้บริการ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุว่า

จัดเป็นบอร์ดแนะแนว

6. ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน พบสภาพดังนี้

การรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติของสาขาโรงเรียน ในภาพรวม และผู้ดูแลสาขาระบุว่าไม่มีการดำเนินการ ส่วนกลุ่มผู้บริหารระบุว่าการดำเนินการโดยมีการเผยแพร่นโยบาย ผลงานทางวิชาการ คุณธรรมจริยธรรม และวัตถุประสงค์ของการจัดสาขาโรงเรียน ส่วนการบริการข่าวสารแก่ชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการดำเนินการโดยใช้สื่อหลาย ๆ ประเภท

สำหรับการส่งเสริมสุขภาพอนามัยและอาชีพแก่ชุมชน ในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่าการดำเนินการโดยให้ความรู้ด้านสุขภาพอนามัย ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมจากภาพรวมว่า มีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสุขภาพอนามัยเพื่อร่วมงานให้บริการชุมชน ด้านการส่งเสริมด้านอาชีพในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ชุมชน ส่วนการบริการให้ทุนการศึกษาแก่ชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการดำเนินการในเรื่องการแข่งขันกีฬา

ด้านการให้บริการอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์แก่ชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการให้บริการเฉพาะโต๊ะ-เก้าอี้ไม้ ๕ เรียน

สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการรอบปีที่ผ่านมามีการจัดกิจกรรมพัฒนาความสะอาด

ส่วนการให้ความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนในภาพรวมและกลุ่มผู้บริหารระบุว่าการสนับสนุนด้านแรงงาน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเพิ่มเติมว่าชุมชนให้วัสดุอุปกรณ์และวิทยากร นอกจากนี้ด้านการประกาศยกย่องบุคคลในชุมชนที่ให้ความช่วยเหลือสาขาโรงเรียน ในภาพรวมระบุวิธีดำเนินการ โดยทำหนังสือตอบขอบคุณ ประกาศขอบคุณ หน้าแถวนักเรียน จัดทำข่าวสารเผยแพร่ และมอบประกาศเกียรติคุณบัตร สำหรับกลุ่มผู้บริหารระบุเฉพาะ การทำหนังสือตอบขอบคุณ การมอบประกาศเกียรติคุณบัตร และการประกาศขอบคุณหน้าแถวนักเรียน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเฉพาะการประกาศขอบคุณหน้าแถวนักเรียน การทำหนังสือตอบขอบคุณ และการจัดทำข่าวสารเผยแพร่ ส่วนการได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือสาขาโรงเรียน ในภาพรวมและรายกลุ่มระบุว่าการไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนให้จัดตั้งองค์กรในโรงเรียน

สำหรับการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน/โครงการ ในภาพรวมระบุว่ามีการติดตามระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการ เมื่อจำแนกรายกลุ่มกลุ่มผู้บริหารระบุเพิ่มเติมว่ามีการติดตามก่อนดำเนินการ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุเฉพาะมีการสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานของสาขาโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งในภาพรวมและรายกลุ่มระบุปัญหาตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป พร้อมทั้งด้วยสาเหตุของปัญหาและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมระบุไว้ 2 ปัญหาคือ

1.1 กรมสามัญศึกษาไม่จัดสรรอัตราครูให้ สาเหตุคือ กรมสามัญศึกษาไม่ตั้งอัตราครูให้สาขาโรงเรียน เพราะเมื่อไม่มีนักเรียนกรมก็จะยุบสาขา ข้อเสนอแนะคือกรมสามัญศึกษาควรจัดสรรอัตราครูเพิ่มให้กับโรงเรียนที่จัดสาขา และควรจัดสรรงบประมาณเพื่อการจ้างครูให้มากขึ้น

1.2 ขาดครูที่จะอยู่ประจำ สาเหตุคือ โรงเรียนที่จัดสาขาไม่ส่งครูไปอยู่ประจำ สาขาโรงเรียนตั้งอยู่ในท้องที่กันดาร และกรมสามัญศึกษาไม่ให้อัตราครูสาขา ข้อเสนอแนะคือ กรมสามัญศึกษาควรจัดสรรอัตราครูประจำให้แก่สาขาโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม กลุ่มผู้บริหารมี 1 ปัญหา คือกรมสามัญศึกษาไม่จัดสรรอัตราครูให้ ส่วนผู้ดูแลสาขามีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม

2. ปัญหาการบริหารงานธุรการ ในภาพรวมระบุไว้ 1 ปัญหาคือ งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาจัดสรรให้ไม่เพียงพอ สาเหตุคือ ได้รับงบประมาณจำกัด และกรมฯใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียนประกอบการจัดสรรงบประมาณ แต่ไม่มีการเสนอแนะวิธีการแก้ไข

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม กลุ่มผู้บริหารมีลักษณะเช่นเดียวกับภาพรวม ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขา ไม่มีปัญหาที่ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุด ได้แก่ งบประมาณที่กรมสามัญศึกษาจัดสรรให้ไม่เพียงพอ

3. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมระบุไว้ 3 ปัญหาคือ

3.1 ไม่สามารถจัดครูสอนได้ตรงตามรายวิชาที่เปิดสอน สาเหตุคือ ครูไม่สมัครใจไปสอน ครูมีจำนวนน้อย และกรมสามัญศึกษาไม่จัดสรรอัตราครูให้ ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนที่จัดสาขาควรมีการบำรุงขวัญและให้กำลังใจมากขึ้น และกรมสามัญศึกษาควรจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3.2 ระยะทางในการเดินทางไปสอนไกล สาเหตุคือสาขาโรงเรียนตั้งอยู่ไกล ข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนที่จัดสาขาควรมหาพาหนะไว้บริการ และการอนุมัติเปิดสาขาโรงเรียนควรมีการกำหนดระยะทาง

3.3 ครูเดินทางไปสอนไม่ทันเวลา สาเหตุคือ ระยะทางไกล การคมนาคมไม่สะดวก และฤดูฝนถนนชำรุด ข้อเสนอแนะคือควรจัดครูอยู่ประจำทุกวัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารไม่มีปัญหาที่ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ปัญหาที่ระบุสูงสุด ได้แก่ ไม่สามารถจัดครูผู้สอนได้ตรงตามรายวิชาที่เปิดสอน ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุไว้ 4 ปัญหา ได้แก่ ไม่สามารถจัดครูผู้สอนได้ตรงตามรายวิชาที่เปิดสอน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์การสอน ระยะทางในการเดินทางไปสอนไกล และครูเดินทางไปสอนไม่ทันเวลา

4. ปัญหาการบริหารงานปกครองนักเรียน ในภาพรวมระบุไว้ 2 ปัญหาคือ

4.1 นักเรียนแต่งกายมาเรียนไม่ถูกระเบียบ สาเหตุคือ ฐานะของผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มากจน แต่ไม่ให้ข้อเสนอแนะ

4.2 นักเรียนมาโรงเรียนสาย สาเหตุคือ ต้องช่วยผู้ปกครองทำงานโรงเรียนตั้งอยู่ไกล และการคมนาคมไม่สะดวก ข้อเสนอแนะคือ ควรปรับเวลาเรียนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารไม่มีปัญหาที่ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ปัญหาที่ระบุสูงสุดในกลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ นักเรียนแต่งกายมาเรียนไม่ถูกระเบียบ กลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุไว้ 3 ปัญหาได้แก่ นักเรียนแต่งกายมาเรียนไม่ถูกระเบียบ นักเรียนมาโรงเรียนสาย และผู้ปกครองไม่ช่วยแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

5. ปัญหาการบริหารงานบริการ ในภาพรวมระบุไว้ 3 ปัญหาคือ

5.1 ขาดแคลนห้องบริการต่าง ๆ สาเหตุคือ ห้องเรียนไม่เพียงพอ และขาดแคลนสถานที่ ข้อเสนอแนะคือ กรมสามัญศึกษาคควรจัดสรรงบประมาณสร้างอาคารชั่วคราวไว้ และขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นและชุมชน

5.2 ไม่มีห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน สาเหตุคือ ห้องไม่เพียงพอ ข้อเสนอแนะคือ ควรมีการรายงานสภาพที่เป็นจริงให้กรมสามัญศึกษาทราบ และขอการสนับสนุนจากชุมชนและภาคเอกชนสร้างอาคารชั่วคราว

5.3 ขาดแคลนน้ดื่ม-น้ำใช้ สาเหตุคือ ไม่มีอุปกรณ์เก็บน้ำ และไม่มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ข้อเสนอแนะคือ ควรขอการสนับสนุนสร้างถังเก็บน้ำฝนจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารไม่มีปัญหาที่ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ปัญหาที่ระบุสูงสุดได้แก่ ขาดแคลนห้องบริการต่าง ๆ ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุไว้ 4 ปัญหา ได้แก่ ขาดแคลนห้องบริการต่าง ๆ ไม่มีห้องเก็บวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ขาดแคลนน้ดื่ม-น้ำใช้ และไม่มีการจัดบริการแนะแนว

6. ปัญหาการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน ในภาพรวมระบุไว้ 2 ปัญหาคือ

6.1 ผู้ปกครองส่งนักเรียนไปเรียนต่อที่สาขาโรงเรียนน้อย สาเหตุคือ ชุมชนไม่มีความศรัทธาสาखाโรงเรียน ข้อเสนอแนะคือ ควรเชิญผู้นำชุมชนมาเยี่ยมสาขามโรงเรียนหรือเชิญเป็นคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียน

6.2 ครูเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนน้อย สาเหตุคือ ครูไม่สนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน ชุมชนขนาดเล็ก และกระจัดกระจายไม่สะดวกต่อการไปร่วมกิจกรรม และครูมีงานในหน้าที่ประจำที่โรงเรียนที่จัดสาขามากอยู่แล้ว ข้อเสนอแนะคือ ควรกำหนดเป็นแผนงาน/โครงการไว้ในแผนปฏิบัติการและผู้บริหารควรเป็นผู้นำครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ในกลุ่มผู้บริหารไม่มีปัญหาที่ระบุตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไป แต่ปัญหาที่ระบุสูงสุดได้แก่ ผู้ปกครองส่งนักเรียนไปเรียนต่อที่สาขาโรงเรียนน้อย ส่วนกลุ่มผู้ดูแลสาขาระบุไว้ 3 ปัญหาได้แก่ ผู้ปกครองส่งนักเรียนไปเรียนต่อที่สาขาโรงเรียนน้อย ครูเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนน้อย และมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสาขาโรงเรียนน้อย

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เอกสาร

จากการวิเคราะห์เอกสาร โดยภาพรวมปัญหาที่ระบุในเอกสารที่วิเคราะห์มากที่สุดคือ งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากกรมสามัญศึกษาไม่เพียงพอ รองลงมาคือ ขาดแคลนอาคารเรียน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมโรงเรียนที่จัดสาขา จัดทำแผนสาขาโรงเรียนไว้ในแผนปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยแผนงานและโครงการที่มีการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการจำเป็นจากนโยบาย หรือจุดเน้นของกรมสามัญศึกษา นอกจากนั้นยังได้มีการศึกษาปัญหาเฉพาะของโรงเรียน ซึ่งนับว่าสอดคล้องกับหลักการวางแผน ที่ระบุว่าการกำหนดแผนงานโครงการควรได้คำนึงถึงความจำเป็นในระดับสูง คือ วัตถุประสงค์ นโยบาย ในระดับชาติและระดับประเทศตามลำดับ และเป็นลักษณะเฉพาะของหน่วยงานนั้นๆ (สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์, 2524) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มานิตย์ สิทธิราช (2532) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ กรมสามัญศึกษา : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าโรงเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียนโดยใช้แหล่งข้อมูลที่นำมาประกอบการวิเคราะห์หลายแหล่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนโยบายของกรมสามัญศึกษา อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบว่า มีผู้ให้สัมภาษณ์เพียงร้อยละ 3.70 ที่ระบุว่ามีการจัดทำแผนพัฒนาเกี่ยวกับสาขาโรงเรียน และประมาณร้อยละ 11 ไม่ได้จัดทำแผนงาน/โครงการของสาขาโรงเรียนไว้โดยเฉพาะ ซึ่งแผนพัฒนาเป็นแผนที่จะคาดคะเนสภาพในอนาคต หากไม่มีการจัดทำก็จะทำให้สาขาโรงเรียนไม่ได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหอย่างเพียงพอ ตัวอย่างเช่น ไม่มีการแก้ไขปัญหาเรื่องการขาดแคลนครูหรือป้องกันปัญหาการขาดแคลนสถานที่เรียน และการไม่ทำแผนพัฒนาระยะยาวของสาขาโรงเรียนไว้โดยเฉพาะ จะทำให้สาขาโรงเรียนไม่ได้รับทรัพยากร เนื่องจากการจัดสรรทรัพยากรจากส่วนกลางไม่เพียงพอ สำหรับการจัดโครงสร้างการบริหารของสาขาโรงเรียนที่จัดทำเป็นแผนภูมิโดยมี

การกำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแก่บุคลากรที่ไปปฏิบัติงานที่สาขาโรงเรียน กิติมา ปรีดีติติก (2532) กล่าวว่า การจัดองค์การเป็นลักษณะงานที่จะต้องทำการวางโครงสร้าง การบริหาร เพื่อช่วยให้อุทิศใจว่าใครมีหน้าที่ต้องทำอะไร โดยการกำหนดอำนาจ หน้าที่ความรับผิดชอบในงานนั้นๆ ส่วนการพัฒนาบุคลากรที่ไปปฏิบัติงานที่สาขาโรงเรียน จากการวิจัยพบว่าจัดให้มีการอบรมประชุมสัมมนาพิเศษงานและประชุมครูในโรงเรียนอยู่ เสมอ ดังเช่น นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2529) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากร เป็นกระบวนการ ส่งเสริมให้คนที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว ได้เพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และความสามารถเพิ่มขึ้น เพื่อให้งานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนโยบายของการมัธยมศึกษาที่กรม สำนัศึกษากำหนดไว้ ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของกรมสามัญศึกษาระบุว่าจะเร่งพัฒนาคุณภาพของครูในด้านเทคนิค การสอน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ครูที่ ไปสอนที่สาขาโรงเรียน หากได้รับการพัฒนาแล้วจะทำให้ปฏิบัติงานได้หลายๆ ด้าน ทั้งงาน สอนและงานในหน้าที่อื่นๆ ด้วย ส่วนการบำรุงขวัญและให้กำลังใจแก่บุคลากรที่ไปปฏิบัติงาน ที่สาขาโรงเรียน จากการวิจัยพบว่า มีการให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษ การแต่งตั้ง เป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และการเลี้ยงสังสรรค์ ซึ่งตามหลักการบริหารงานบุคคล การให้ ความดีความชอบ และการแต่งตั้งเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจใน การปฏิบัติงาน ดัง อุทัย หิรัญโฑ (2531) กล่าวว่า ระบบการเลื่อนตำแหน่ง เงินเดือน ถ้าปฏิบัติอย่างไม่มีระเบียบกฎเกณฑ์จะมีผลกระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจในการทำงาน มากที่สุด ส่วนการเลี้ยงสังสรรค์จัดเป็นสวัสดิการที่โรงเรียนตอบแทนในแก่ครู ดัง Plippo, Edwin B. (1966) กล่าวว่าประเภทสวัสดิการที่เกี่ยวกับการนันทนาการ ได้แก่ การเต้นรำ การรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหน้าที่ผู้บริหาร บำรุงขวัญและกำลังใจ แก่ครูที่ไปปฏิบัติงานที่สาขาโรงเรียนด้วยวิธีดังกล่าวแสดงว่า ผู้บริหารต้องการให้สิ่งจูงใจแก่ ครู เพื่อทำให้เกิดความพึงพอใจ

สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไปที่พบมากที่สุดจากการวิจัย ได้แก่ กรมสามัญศึกษาไม่จัดสรรอัตราครุให้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากเป็นสาขาโรงเรียน กรมฯไม่มีอัตรา ครุให้ เมื่อพิจารณาถึงหลักการจัดการเรียนการสอน หากมีครูเพียงพอยอมทำให้การศึกษามี คุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังนั้นครูที่ไปสอนที่สาขาโรงเรียน ปกติภาระงาน ประจำที่โรงเรียนที่จัดสาขามากอยู่แล้ว เมื่อต้องไปสอนที่สาขาโรงเรียนโดยมาเป็นครั้งคราว

ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระงานย่อมสอนไม่ได้เต็มที่ เนื่องจากความเหน็ดเหนื่อย และความลำบากในการเดินทาง ผู้วิจัยจึงเห็นว่า หากกรมสามัญศึกษาจัดสรรอัตราครูเพิ่มให้กับโรงเรียนที่จัดสาขา หรือจัดสรรงบประมาณให้ไปจ้างครูสอนจะช่วยแบ่งเบาภาระงานครูได้ส่วนหนึ่ง ถ้าต่อไปนักเรียนไม่มีเกิดยุบสาขา กรมสามัญศึกษาอาจเกลี้ยครูที่เกินไปยังโรงเรียนที่ขาดแคลน หรือให้ช่วยสอนในรายวิชาที่ครูขาดได้เช่นกัน

2. ด้านการบริหารงานธุรการ จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาพบว่า ในภาพรวมงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากกรมสามัญศึกษา ให้เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสาขาโรงเรียนไม่เพียงพอ เนื่องจากกรมสามัญศึกษาใช้เกณฑ์จำนวนนักเรียน ประกอบการพิจารณาจัดสรร โรงเรียนจึงขอความช่วยเหลือจากชุมชน แต่ก็พบปัญหาชุมชนให้ความช่วยเหลือด้านการเงินน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการสำรวจสภาพชุมชนที่สาขาโรงเรียนตั้งอยู่ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีฐานะยากจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพงษ์ พลสูงเนิน (2531) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย พบว่างบประมาณที่กรมสามัญศึกษาจัดสรรให้ยังไม่เพียงพอ โรงเรียนจึงได้จัดหาเงินอุดหนุนเพิ่มเติม โดยขอบริจาคจากชุมชน แต่ก็พบปัญหาไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นเกษตรกรมีฐานะยากจน ไม่สามารถบริจาคเงินช่วยเหลือโรงเรียนได้ ผู้วิจัยเห็นว่า การพิจารณาโรงเรียนที่จัดตั้งสาขา ควรจะศึกษาข้อมูลโรงเรียนว่ามีความพร้อมมากน้อยเพียงใด ตลอดจนสามารถจะบริหารเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรให้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้หรือไม่

สำหรับการบริหารงานการเงิน บัญชี และพัสดุ จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่จัดสาขาดำเนินการถูกต้องตามระเบียบทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อรพินท์ โพธิ์นอทอง (2529) ที่ทำการวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหาร และครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 12 พบว่าการปฏิบัติภารกิจในโรงเรียนส่วนใหญ่ ผู้บริหารมุ่งเน้นงานธุรการ การเงิน และพัสดุ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีความระมัดระวัง มีความละเอียดลออ รอบคอบ เกี่ยวกับเรื่องการเงิน (กิติมา ปรีดีดีลก, 2532) ผู้วิจัยเห็นว่าการบริหารงานธุรการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานการเงิน ซึ่งเกี่ยวข้องกับเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ ผู้บริหารจะ

ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ และจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

3. ด้านการบริหารงานวิชาการ จากผลการวิจัยสภาพและปัญหาพบว่า ในภาพรวมการจัดครูไปสอนที่สาขาโรงเรียนใช้วิธีการสอบถามความสมัครใจ จึงทำให้ครูที่ไปสอนส่วนใหญ่ ไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ หรือตามรายวิชาที่เปิดสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชாதรี สกุลบุญมา (2534) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า การจัดครูเข้าสอนให้ตรงตามวุฒิ หรือประสบการณ์กระทำไม่ได้เต็มที่ ถ้าหากจะพิจารณาถึงความเหมาะสมในการจัดครูเข้าสอน ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) กล่าวว่า การจัดครูเข้าสอนมีดังนี้

1. สืบหาความพร้อมของบุคลากรก่อนเปิดหลักสูตรใหม่ หรือเปิดแผนการเรียนใหม่
2. สืบหาภาระงานของครูอาจารย์
3. สืบหาคุณสมบัติของครูอาจารย์ เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ความชำนาญ ในด้านการสอนของแต่ละวิชา
4. จัดตามความพร้อมของครูผู้สอน เช่น ความถนัด และความต้องการในการสอน

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยเห็นว่า ครูที่ไปสอนที่สาขาโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถนั้น เนื่องจากครูเหล่านี้ไปสอนด้วยความสมัครใจ หากผู้บริหารจะให้ความช่วยเหลือ หรือแก้ไขจะทำให้ได้ง่าย เพราะเกิดจากความต้องการของครูเอง โรงเรียนที่จัดสาขาอาจส่งไปฝึกอบรมสัมมนาหรือศึกษาเพิ่มเติมในวันหยุดราชการ หรือในช่วงปิดภาคเรียนย่อมเป็นไปได้ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง

สำหรับการให้นักเรียนเลือกเรียนในรายวิชาเลือกเสรี ซึ่งทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็น ขัดแย้งกันนั้นหากพิจารณาตามแนวดำเนินการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง 2533 ซึ่งกำหนดแนวดำเนินการว่า ผู้เรียนสามารถที่จะมีโอกาสเลือกเรียนได้อย่างหลากหลาย เพื่อเป็นการสำรวจความถนัด และความสนใจของนักเรียนในอันที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จัก และเข้าใจตนเอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535) นอกจากนี้ กิติมา ปรีดีดีลก (2532) กล่าวว่า ควรจัดให้มีแผนการเรียน ซึ่งเป็นการกำหนดรายวิชาต่าง ๆ ให้ผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย เป็นการกำหนดแผนไว้ล่วงหน้าว่าตลอดระยะ

เวลาของการศึกษา จะต้องศึกษาอะไรบ้าง วิธีจัดแผนการเรียนจะต้องคำนึงถึงผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า หากสาขาโรงเรียนจัดรายวิชาเลือกเสรีให้เป็นไปตามแนวดำเนินการของหลักสูตร โดยเปิดวิชาเลือกเสรีให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และความพร้อมของโรงเรียน นักเรียนสามารถเลือกเรียนในรายวิชาที่ถนัดและสนใจได้

4. ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมสาขาโรงเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาด้านความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และการมีคุณธรรม จริยธรรม โดยให้ครูที่ปรึกษา และครูประจำวิชา ช่วยกันสร้างเสริมกิจกรรมเหล่านั้น ในช่วงเวลาที่พบนักเรียนหรือขณะทำการสอน การพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพจะต้องจัดให้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมลักษณะนิสัยโดยจัดอบรมในช่วงเวลาพบครูที่ปรึกษา (home room) การจัด Home room นิส หันนาคินทร์ (2524) กล่าวว่า เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้นักแนะนำ ดักเตือนนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือทั้งชั้น ผู้วิจัยเห็นว่า การฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีวินัย และมีความรับผิดชอบ ครูเป็นบุคคลสำคัญที่ควรประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และควบคุมดูแลให้นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบวินัยของโรงเรียนโดยเคร่งครัด

ส่วนวิธีการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่ม ระบุสอดคล้องกันด้วยการขอความร่วมมือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ติดตามแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รสริน ปิตินันท์ (2535) ที่ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่ามีปัญหาในระดับน้อยที่ผู้ปกครองขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานปกครองนักเรียนที่พบมากที่สุด จากการวิจัยได้แก่ นักเรียนแต่งกายมาโรงเรียนไม่ถูกระเบียบ คงเป็นผลมาจากฐานะของผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ยากจน และจากการที่ได้พูดคุยกับนักเรียนพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา เมื่อเด็กเป็นผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ และทางสังคมเช่นนี้ จะให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการแต่งกายมาเรียนของโรงเรียนคงเป็นไปได้ยาก ผู้วิจัยเห็นว่า ในเมื่อรัฐบาลต้องการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เยาวชนรัฐบาลควรที่จะให้ความช่วยเหลือ นอกจากที่ให้กับทางโรงเรียนแล้วควรจะให้กับตัวนักเรียนเอง

ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ควรที่จะให้สวัสดิการชุดนักเรียนแก่ผู้ที่มาเข้าเรียนที่สาขาโรงเรียน

5. ด้านการบริหารงานบริการ จากผลการวิจัย พบว่าในภาพรวมสาขาโรงเรียนจัดบริการสุขภาพอนามัย โดยมีอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้บริการแก่นักเรียน หากพบนักเรียนที่เจ็บป่วย จะนำส่งสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล ซึ่งตามหลักการบริการด้านสุขภาพอนามัยของโรงเรียน การปฐมพยาบาล จะเป็นภาระให้ความช่วยเหลือขั้นต้นแก่นักเรียนที่ได้รับอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วย เพื่อบรรเทาอาการก่อนที่จะนำส่งสถานอนามัยหรือโรงพยาบาล ดังเช่น กิติมา ปรีดีติลล (2532) กล่าวว่า โรงเรียนควรจัดให้มีห้องพยาบาลพร้อมครุภัณฑ์ และจัดให้มียาประเภทต่าง ๆ ไว้ นอกจากนี้จะต้องมีครูรับผิดชอบดูแลด้านการพยาบาลด้วย ผู้วิจัยเห็นว่า การบริการสุขภาพอนามัยของสาขาโรงเรียนควรจัดทำประวัติสุขภาพของนักเรียนแต่ละคน เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นต่อแพทย์ในโอกาสที่จำเป็นโรงเรียนที่จัดสาขาควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มาตรวจสุขภาพนักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง จะโดยแพทย์ พยาบาล หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เพื่อเป็นการค้นหาความผิดปกติทางร่างกายของนักเรียนในระยะเริ่มแรก

ส่วนการจัดบริการแนะแนว จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งสองกลุ่มระบุการให้บริการต่างกันคือ กลุ่มผู้บริหารระบุว่า มีครู-อาจารย์ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ อมรรชัย ตันติเมธ (2524) ที่กล่าวว่า การจัดบริการแนะแนวนั้นไม่จำเป็นต้องรอให้มีผู้จบแนะแนวโดยตรงมาเป็นผู้ดำเนินการ โดยขอให้จริงจังแล้ววิสัยของครูที่ดีย่อมเป็นครูแนะแนวได้ ผู้วิจัยเห็นว่าจากการที่ผู้บริหารให้ครูอาจารย์ที่ไปสอนที่สาขาโรงเรียนจัดบริการแนะแนว แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมสนับสนุนครูทุกคนที่ไปสอนที่สาขาโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการในการแนะแนวที่ถูกต้อง ด้วยการจัดฝึกอบรม หรือให้คำปรึกษา เป็นต้น

สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานบริการที่พบมากที่สุดจากการวิจัยได้แก่ ขาดแคลนห้องบริการต่างๆ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องแนะแนว คงเป็นผลมาจากการที่สาขาโรงเรียนส่วนใหญ่ไปใช้สถานที่ของโรงเรียนประถมศึกษา จึงทำให้ห้องเรียนไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดตั้งสาขาโรงเรียนควรพิจารณาถึงความพร้อมด้านอาคารสถานที่ ถ้าหากชุมชนนำให้ใช้สถานที่ โรงเรียนที่จัดสาขาควรหางบประมาณจากภาครัฐ หรือเอกชน จัด

สร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้มีห้องเพียงพอ ดังเช่น สาขาโรงเรียนแห่งหนึ่งวัดาให้ใช้สถานที่โรงเรียน จึงได้ขอความช่วยเหลือจากกลุ่มบริษัทของภาคเอกชนในพื้นที่ สร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้ เป็นต้น

6. ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน จากผลการวิจัย พบว่าในภาพรวมสาขาโรงเรียนมีการให้บริการและส่งเสริมด้านต่างๆแก่ชุมชน สำหรับการให้บริการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุสอดคล้องกันได้แก่ การให้ขอยืมโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาศรี สุกบุญมา (2534) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา จะมีวัสดุครุภัณฑ์ที่พอจะให้บริการแก่ชุมชนได้ เช่น วงดนตรี เครื่องขยายเสียง หรือโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน การให้บริการชุมชนนี้ กรมสามัญศึกษา (2532) ระบุว่า โรงเรียนจะต้องจัดทำแนวปฏิบัติการให้บริการ มีการให้บริการอย่างสม่ำเสมอ และชุมชนให้ความร่วมมือในการบำรุงรักษา ผู้วิจัยเห็นว่า การที่สาขาโรงเรียนให้บริการเฉพาะโต๊ะ-เก้าอี้นักเรียนแก่ชุมชน เนื่องจากสาขาโรงเรียนโดยทั่วไปไม่มีวัสดุครุภัณฑ์อื่นที่พอจะให้บริการแก่ชุมชนได้ดีกว่า โต๊ะ-เก้าอี้นักเรียน การที่ไม่มีวัสดุครุภัณฑ์อื่นเก็บไว้ที่สาขาโรงเรียน เพราะยังต้องอาศัยสถานที่เรียนของคนอื่นอยู่ หรือถ้าหากมีสถานที่ของตนเองก็ยังไม่มียังไม่มีห้องที่จะเก็บรักษาไว้อย่างปลอดภัย ดังนั้นการให้บริการของสาขาโรงเรียนดังกล่าว เป็นสิ่งที่เหมาะสมแล้ว แต่ถ้าครูได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน จะทำให้โรงเรียนกับชุมชนมีความใกล้ชิด และจะก่อให้เกิดความนิยมศรัทธาต่อโรงเรียนมากขึ้น

ส่วนการให้ความช่วยเหลือชุมชน จากการวิจัยพบว่า มีการพัฒนาชุมชนด้วยการจัดกิจกรรมนำนักเรียนไปพัฒนาความสะอาด สถานที่ต่างๆในชุมชน ดังที่ กิติมา ปรีดีติติก (2532) กล่าวว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จะให้ความช่วยเหลือชุมชน ด้วยการช่วยพัฒนาชุมชน เช่น พานักเรียนไปช่วยทำความสะอาด วัด ถนนหนทาง สร้างหรือซ่อมถนนเข้าหมู่บ้าน ขุดบ่อน้ำ ขุดคู ระบายน้ำ และปลูกต้นไม้ เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า กิจกรรมดังกล่าวเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ควรมีการแนะนำให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาอีกด้วย อย่างไรก็ตามยังพบว่าการได้รับความร่วมมือและช่วยเหลือจากชุมชน จะมีเฉพาะด้านแรงงานเป็นส่วนใหญ่ ด้านการเงินจะสนับสนุนน้อยมากคงเนื่องจากสภาพของชุมชนที่มีฐานะยากจน

สำหรับปัญหาด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชนที่พบมากที่สุด จากการวิจัย

ได้แก่ ผู้ปกครองส่งนักเรียนไปเรียนต่อที่สาขาโรงเรียนน้อย คงเป็นผลมาจากชุมชนไม่มีความศรัทธา หรือไปเรียนต่อที่โรงเรียนอำเภอหรือจังหวัด ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร และครู จะต้องช่วยกันสร้างคุณภาพ ปัจจัยสำคัญที่จะก่อกลไกให้เกิดคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพของบุคลากร จำนวนวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้จัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนที่จัดสาขาควรมีจรรยาบรรณบุคลากรที่มีคุณภาพไปสอน และให้ความช่วยเหลือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ นอกจากนี้กรมสามัญศึกษาคควรปรับระบบการจัดสรรงบประมาณให้กับสาขาโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานทั่วไป

1.1 กรมสามัญศึกษาคควรให้การอบรมแก่ผู้บริหารและผู้อยู่ดูแลสาขาโรงเรียนที่จัดตั้งใหม่ในแต่ละปีเกี่ยวกับการดำเนินงานการจัดสาขาโรงเรียน เพื่อให้การบริหารงานสาขาโรงเรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรม

1.2 โรงเรียนที่จัดสาขาควรมีคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมไปเป็นผู้ดูแลสาขา เพื่อให้การปฏิบัติงานที่สาขาโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 โรงเรียนที่จัดสาขาควรมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะยาว เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรต่อไป

2. ด้านการบริหารงานธุรการ

กรมสามัญศึกษาคควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความจำเป็น และทันต่อการใช้จ่ายของสาขาโรงเรียน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

3. ด้านการบริหารงานวิชาการ

3.1 โรงเรียนที่จัดสาขาควรมีเร่งรัดพัฒนาบุคลากรที่ไปสอนสาขาโรงเรียนให้สามารถสอนได้หลายรายวิชา และให้มีการนิเทศภายในอย่างจริงจังเพื่อแก้ปัญหาการจัดครูไปสอนที่ไม่ตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัด

3.2 สาขาโรงเรียนควรมีการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรขึ้นใช้เอง เพื่อจะได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4. ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน

4.1 ครูที่ไปสอนที่สาขา ควรเอาใจใส่และให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาด้านความประพฤติ ความมีระเบียบวินัยของนักเรียน เพื่อความศรัทธาของผู้ปกครองที่จะส่งนักเรียนไปเรียนที่สาขาโรงเรียนต่อไป

4.2 กรมสามัญศึกษา ควรจัดสวัสดิการเครื่องแบบให้แก่นักเรียนแบบให้เปล่า เช่นเดียวกับโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.) เพื่อช่วยแก้ไขการแต่งกายของนักเรียน

5. ด้านการบริหารงานบริการ

โรงเรียนที่จัดสาขาควรประสานงานขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงานราชการ ชุมชน หรือภาคเอกชน ก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราวให้แก่สาขาโรงเรียน หากให้การช่วยเหลืออยู่แล้วจะได้ขอความช่วยเหลือสนับสนุนมากขึ้น เพื่อแก้ปัญหา การขาดแคลนห้องเรียนและห้องบริการต่าง ๆ

6. ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน

6.1 โรงเรียนที่จัดสาขาควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือชุมชนในระดับอำเภอ จังหวัด เพื่อจัดตั้งองค์กรให้ความช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานของสาขาโรงเรียน

6.2 สาขาโรงเรียนควรจัดทำแผนการรับนักเรียนไว้ล่วงหน้า โดยการสำรวจความพร้อม ความต้องการในการเรียนต่อในเขตพื้นที่บริการ เพื่อวางแผนการจัดการเรียนการสอน และการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้พบว่า เรื่องที่ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานของสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษามีหลายเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาผลกระทบต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เมื่อมีการจัดตั้งสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่บริการที่ใกล้เคียงกัน

2. ความรู้การศึกษา วิธีการระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนทั้งที่เป็นทรัพยากรบุคคล เงิน หรือวัสดุอุปกรณ์ให้แก่สาขาโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. ความรู้การศึกษาวิธีการแก้ปัญหาครูขาด ครูเกิน ในโรงเรียนที่จัดสาขาโรงเรียนมัธยมศึกษา
4. ความรู้การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ตามกระบวนการวางแผนปฏิบัติการในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่จัดตั้งสาขาโรงเรียน